

Minoo Carta I Tyaa Ra San Pablo Sii Ra Tito

Tyaa ra Pablo minoo carta sii ra Tito

1 Yuhvi ra Pablo minoo muzu ra Ndyoo cui ta minoo apóstol ra Jesucristo cui vatyí cua tyindyeyi sii ñiyivi i casi ra Ndyoo ta cua sino iñi ñu. Cua nacoto ñu sa ndisa, ta cua sino ca iñi ñu. I casi ra Ndyoo sii ñu vatyí coto ñu cuhva zacahnu vaha ñu sii ra.

²Ta cua coto ñu yozo caa cua ñihi ñu sa cundito ñu sihin ra Ndyoo. Ña tuhva maa ra Ndyoo sa cuvatyá ra, ta sa i catyí ra cuee ca sa zavaha ra ñuu ñiyivi vatyí cua cuhva ra sa cundito ñiyivi sino iñi sii ra tandihi tyiemvu.

³Ta vityí sa saa quivi sa saha ra Ndyoo sa nacoto yo Tuhun ra. Ta i saha ra tyiño sii, sa nacatyí Tuhun ra vatyí maa ra zacacu sii yo, ta i tava ra tyiño sii.

⁴Tyei carta ya suun Tito vatyí zehi sa ndisa cuii cuu suun vatyí iin ñi cuhva sino iñi yo. Cuñi sa cua tyindyee ca ra Ndyoo suun. Nacuhva ra tumañi iñi suun ta sa coo sa taxi añimon. Ta tacuan tucu nacuhva ra ndyaca ñaha sii yo, ra Jesucristo. Maa ra zacacu sii yo.

**Tyiño sa cua zavaha ra
Tito nu cu si Creta**

⁵I zandoi suun nu cu si Creta vatyí zandundoon tyiño ra Ndyoo

nu cumañi cundoo si. Tahan tahan ñuu nu iyo ra sino iñi Tuhun Ndyoo cua tyaa tyiñon sii ra cua cuu anciano tañi sa catyí suhun.

⁶Ra sa cua cuizo tyiño cuan, cuñi si vatyí cuu ra minoo ñiyivi vaha xaan tacuhva yoñi cuu tyaa cuatyí sata ra. Cuñi si vatyí coo minoo ñi ñazihí ra, ta ma cuu coo uu a uñi tahan ñaha ra. Ta zehe ra cuñi si sa sino iñi tandihi ñu tacuhva ma tyaa ñiyivi cuatyí sata ñu sa zavaha ñu sa ña vaha a sa ña tyaa ñu yahvi sii zutu ñu.

⁷Vatyí ra ndyizo tyiño cahnu sa cuenda Tuhun Ndyoo, zacuenda ra tyiño ra Ndyoo. Yucuan cuenda cuñi si vatyí cuu ra minoo ñiyivi vaha xaan, ta yoñi cuu tyaa cuatyí sata ra. Ña vaha tatu zavaha ra maa ñi cuhva cuñi maa ra a tatu vatyí xaan cuxaan ra. Ta ma cuu sa cuu ra minoo ra siñi a ra nanducu tizihí a ra zandavi ñaha ta ñihi ra xuhun.

⁸Cuñi si sa ndyehe vaha ra sii ñiyivi saa vehe ra ta cuhva ra sa casi ñu. Cuñi si vatyí cuu ra minoo ra zavaha sa vaha, cuu ra minoo ra iyo sa siñi tuñi xiñi, minoo ra ndoo xaan, ra zacahnu sii ra Ndyoo sa ndisa cuii. Ta ma cuñi ra zavaha ra ñaa ndihi sa ña vaha.

⁹Cuñi si vatyí sino vaha iñi ra maa ñi sa ndisa, Tuhun Ndyoo, sa i cutuhva ra, vatyí sihin cuhva cuan ta cua cuu cuhva ra tundyee iñi sii ñiyivi sihin minoo tuhun vaha. Ta cua cuu zama ra sa siñi tuñi xiñi ñiyivi cahan sa ña vaha ziqui Tuhun Ndyoo.

¹⁰Vatyí iyo cuaha xaan ñiyivi ña tyaa yahvi, ta cuaha ca ra cuu ra yañi yo, ra hebreo. Ñahñi sa ñiñi cahan ra, ta zandavi ñaha xaan ra sii ñiyivi.

¹¹Cuñi si sa nacazi yo yuhu ra vatyí zativi ra sa siñi tuñi xiñi cuaha xaan ñiyivi. Sa catyí xuhun ta zacuaha ra sii ñiyivi tuhun sa ña tahan si zacuaha ra.

¹²Minoo ra sa siñi tuñi vaha nu cu si Creta i cahan ra sii ñiyivi ñuu ra, ta catyí ra: “Vatya xaan ra ñuu Creta. Tañi quití iyo sisi huhu cuu ra. Yaha xaan cuaha sasi ra, ta susa xaan ra.” Tacuan catyí ra cuan.

¹³Ta ndisa cuii sa cahan ra. Yucuan cuenda cuxoon sihin ra zavaha cuhva ña vaha cuan, nanazama ra cuhva iyo ra ta nasino vaha iñi ra.

¹⁴Tacuan ta ma tyizoho ra cuendu sa cahan ra hebreo, ra ña sino iñi, ta tuhun cahan ñiyivi sa zama inga cuhva ta ña sino ca iñi ñu sii sa ndisa.

¹⁵Sa cuenda ñiyivi vaha sa siñi tuñi, tandihi ta vaha si. Zoco ra ña sino iñi, ñahñi maa sa ndoo iyo sii ra vatyí ndya cuhva sica iñi ra ta ndya sa siñi tuñi xiñi ra, quiñi iyo si.

¹⁶Catyí ra vatyí sito ra sii ra Ndyoo, zoco sihin sa ndyicuu ra ta ndyehe yo vatyí ña ndisa. Ña

cundyee ca iñi maa ra Ndyoo ndyehe ra sii ra cuan. Cuaha xaan sa ña vaha ndyicuu ra, ta numinoo cuhva vaha ña tyaa ra yahvi. Ta ña zavaha ra numinoo cuhva vaha.

Minoo cuhva vaha

2 Tuhun zacuaha moo, nacuu si maa ñi maa sa vaha. (Nacasi tahan sa cohon sihin sa cahan Tuhun Ndyoo.)

²Nacatyun sihin ra sahnú vatyí nacuu ra minoo ra vaha. Nacoo ra minoo cuhva sa cuu tyaa tandihi ñiyivi yahvi sii ra. Nanacañi vaha iñi ra tandihi saha. Nasino vaha xaan iñi ra Tuhun Ndyoo. Nacuñi ra sii ñiyivi sa ndisa cuii, ta nacundyee xaan iñi ra tatu ndyehe ra tundoho sa cuenda Tuhun Ndyoo.

³Ta tacuan tucu ñu sahnú. Catyun sihin ñu vatyí nacuu ñu ñiyivi vaha xaan tañi tahan si coo ñiyivi sito sii ra Ndyoo. Ta yoñi maa sii ziqui cahan ñu. Ma coho xaan ñu ndixi. Nazañaha ñu minoo cuhva vaha

⁴sii ñu nacaá tindaha vatyí tacuan ta cua cuñi ñu sii yí ñu ta sii zehe ñu.

⁵Nazañaha ñu sii ñu vatyí coo sa siñi tuñi vaha xiñi ñu, ta minoo ñi cuhva vaha cua cuñi ñu sii yí ñu. Ta nazacuenda vaha xaan ñu vehe ñu ta cuu ñu ñiyivi vaha ta tyaa ñu yahvi sii maa yí ñu. Vatyí tatu zavaha ñu tandihi cuhva ya, yoñi cua cahan ndya vaha ñi sii Tuhun Ndyoo.

⁶Zañiñi tucun sii ra yoco nacoo vaha sa siñi tuñi xiñi ra.

⁷Ta zuun ñi moo, zañohon maa ñi sa vaha sii ra sihin cuhva iyon. Zacuohon maa ñi sa ndisa cuii. Cuñi si sa cuun minoo ñiyivi vaha.

⁸Maa ñi tuhun vaha cohon, ta yoñi cua cuu tyaa cuatyí saton cuhva cohon. Ta cua cucahan nuu ra sica iñi inga cuhva vatyí ma ñihi ra cuhva cahan ra ndya vaha ñi sii yo.

⁹Cuhvon tyiño sii ra yañi yo, ra cuu muzu ñiyivi, vatyí natyaa ra yahvi sii patrón ra. Nazavaha ra tandihi sa catyí patrón ra, ta ma nacahan ra sa cahan patrón ra.

¹⁰Ma zuhu ra sa sii patrón ra. Tandihí cuii cuhva nazavaha ra sa vaha. Ta cua coto patrón ra vatyí sino iñi ra Tuhun Ndyoo sa ndisa, ta cua coto ñu vatyí vaha xaan cuu Tuhun Ndyoo, tuhun sii ra zacacu sii yo.

¹¹Vatyí sa zañaha ra Ndyoo vatyí saha xaan ra tumañi iñi sii tandihí cuii ñiyivi ta cuñi ra zacacu ra sii yo.

¹²Ta cuhva iyo ra Ndyoo, zañaha si sii yo vatyí nazaña yo cuhva ña vaha sa zavaha ñiyivi ña sito sii ra ta sa ña vaha sa cuñi coño ñuhu yo ihya ñuu ñiyivi ya. Natyaa yo yahvi sii ra Ndyoo. Nazavaha yo tandihí sa vaha ta sa catyí sa siñi tuñi vaha sii yo. Ta nazacahnu yo sii maa ra Ndyoo sa ndisa cuii ñi ñi sa ndito yo ñuu ñiyivi ya.

¹³Vatyí ndatu maa yo minoo quivi vaha xaan, quivi cua quisi tucu ra Jesucristo. Maa ra cuu Ndyoo yo ta ra zacacu sii yo. Cua quisi ra sihin cuaha xaan tundyee iñi sii ra ta ndisi xaan ra.

¹⁴Saha maa ra sii ra sa cuu ra sa cuenda cuatyí maa yo vatyí cua zacacu ra sii yo sii ityi ña vaha, ta cua zandasi ra tandihí cuii cuatyí yo. Cuñi ra vatyí sii maa ra cua cuu

sii yo ta cua cuñi xaan yo zavaha yo sa vaha.

¹⁵Tandihí cuii cuhva ya nacatyun sihin ñiyivi. Zañiñun sii ñu nazavaha ñu sa vaha. Catyí casun sihin ñu ñaa sa cuu cuatyí ñu tatu ma tyaa ñu yahvi vatyí tacuan i saha ra Ndyoo tyiño suun. Ma cuhvon sa cahan ñiyivi ndya vaha ñi suun vatyí zavohon sa vaha.

Cuhva cuñi si zavaha yo tatu sino iñi yo Tuhun Ndyoo

3 Zanacohon iñi ñiyivi vatyí natyaa ñu yahvi sii ra ndyaca ñaha ta sii ra ndyizo tyiño ñuu ñiyivi ya. Nazavaha ñu sa catyí ra cuan, ñaa ndihí ca tyiño vaha.

²Ta ma cahan ñu ndya vaha ñi sii numinoo ñiyivi. Ta ma nanducu ñu tizihí. Nazañaha ñu vatyí vaha aña ñu sihin cuhva iyo ñu sihin inga ñiyivi. Vii ñi cuñi si coo ñu sihin tandihí inga ñiyivi.

³Vatyí ndya maa yo ta i cuu yo ñiyivi tondo xiñi. Ñiyivi sa ña tyaa yahvi sii ra Ndyoo i cuu yo. I zandavi ñaha cuihna sii yo, ta i tyaa xaan yo yahvi sii sa cuñi coño ñuhu yo ta zavaha yo sa catyí si. Cuaha xaan sa ña vaha i zavaha maa yo, ta ndyio xaan iñi yo ndaha tyiño inga ñiyivi. Ña cuu ndyehe ñiyivi sii yo, ta ña cuu ndyehe yo sii ñu.

⁴Zoco i zañaha maa ra Ndyoo cuhva cuñi xaan ra sii ñiyivi ta cuhva vaha xaan iyo ra. Maa ra i zacacu sii yo.

⁵I zacacu ra sii yo, zoco yivi sa cuenda sa vatyí vaha xaan i zavaha yo. I zacacu ra sii yo vatyí cundahvi iñi ra sii yo. I zandasi ra

cuatyí yo, ta i nacacu saa yo. Ta i saha ra Tatyí Ii ra. Tacuan cuu cuhva ñíhi yo sa cacu añima yo, ta ndito yo minoo cuhva saa ihya ñuu ñiyívi ya.

⁶Vaha xaan saha maa ra Ndyoo Tatyí Ii ra sii yo sa cuenda ra Jesucristo, ra zacacu sii yo.

⁷Ta sihin tumañi iñi sa saha maa ra Ndyoo sii yo, ta catyí ra vatyí ñahñi ca cuatyí yo, ta ñíhi yo cuhva cundito yo tandíhi tyiemvu, cuhva sa ndatu xaan yo.

⁸Tandíhi tuhun ya, ndisa xaan si. Cahan tañi minoo ra sito vaha, ta nacatyun tandíhi tuhun ya sihin ñiyívi. Tacuan zavohon ta ziquí ñiyívi sa sino iñi sii ra Ndyoo cua nacañi iñi ñu minoo cuhva vaha, ta cua zavaha ñu tandíhi sa vaha. Vaha xaan cuu tuhun ya, ta cua tyindyee xaan si sii tandíhi ñiyívi tatu zavaha ñu sii si.

⁹Zoco ma tyizohon nu natuhun xaan ñiyívi tuhun ña ñiñi xaan tañi yoo sa cuu ñiyívi sahnu sii yo a ñaa ndíhi sa catyí ley ra Moisés a ñaa inga tuhun natuhun xaan ñiyívi ta sahñi tahan ñu sa cuenda si. Ta yívi sa ñiñi cuu si. Ta ma cuu tyindyee si sii yo.

¹⁰Tatu iyo minoo ra ta natuhun xaan ra ta zacahñi tahan ra sii ra yañi yo. Cana sii ra ta cahan vohon sihin ra minoo saha ta inga tucu saha. Ta tatu ña cuñi ra tyizoho, ma tyisaha con sii ra.

¹¹Siton vatyí ña vaha añima ra tatu tacuan zavaha ra. Ta sihin cuhva zavaha ra ta zuun ñi maa ra cua cuu ña vaha iñi vatyí ña vaha zavaha ra.

Mínoo ca tuhun cahan ra Pablo sihin ra Tito sa cuenda ñi maa ra Tito

¹²Quiví cua tasi sii ra Artemas a sii ra Tíquico nu ndyoon, zanumun ta cuhun ndya ñuu Nicópolis cua ñíhi tahan yo vatyí sa cundaa iñi sa cuhin yucuan tyiemvu sa cua nduvisi ihya.

¹³Tyindyeeun sihin tandíhi cuhva sa cuu suun sii ra Zenas, ra cuu yuhu ñiyívi tañi minoo abogado, ta sii ra Apolos. Tacuan ta cua cuu cuhun ra ityi nuu, ta ñahñi cua cumañi sii ra.

¹⁴Zacuohon sii ñiyívi sino iñi Tuhun Ndyoo vatyí nazavaha ñu sa vaha sihin tandíhi ñiyívi tandíhi saha. Nacuhva ñu sa siñi ñuhu sii ñiyívi tatu cumañi si sii ñu sa ndisa. Ña vaha sa cuyucu ñi maa ñiyívi sa sino iñi ta ma zatyíño ñu a ma tyindyee ñu sii inga ñiyívi.

Nu ndíhi cahan ra Pablo

¹⁵Tandíhi ñiyívi sa ndyaa sihin ihya tasi ñu minoo nacumi sii moo Tito. Tacuan tucu tasi ndi minoo nacumi sii tandíhi ñiyívi cuñi sii ndi sa cuenda Tuhun Ndyoo. Ta maa ra Ndyoo cua tyindyee sii tandíhi ndo. Ndíhi si vityi.